

Przegląd ważniejszych wydarzeń¹ listopad–grudzień 2015

KRAJ

5–6.11. Pierwsze **Spotkanie akademickich festiwalu nauki – Kalejdoskop** odbyło się w Bydgoszczy. Wzięli w nim udział reprezentanci wszystkich czternastu polskich festiwalu nauki. Uczestnicy konferencji stwierdzili, że dla przyszłości festiwalu nauki w Polsce jest potrzebne ich wspólne stanowisko, które zostanie przedstawione Ministerstwu Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Podjęto też decyzję o stworzeniu portalu internetowego służącego wzajemnej komunikacji, konsultacji i wymianie doświadczeń. Doroczne spotkania podsumowujące będą organizowane w kolejnych miastach festiwalowych pod wspólną nazwą „Kalejdoskop”.

17–18.11. Elitarne spotkanie przemysłowców, naukowców i przedstawicieli administracji państwowej – **The Shale World Europe** – miało miejsce w warszawskim hotelu Hilton. Pierwsza konferencja pod tą nazwą odbyła się w 2010 r. – dla Polski pionierskim i pełnym nadziei. Od tego czasu wiele się zmieniło, ale organizatorzy wciąż mają ambicję utworzenia platformy wymiany poglądów w kraju, który ma największe w Europie doświadczenie w tej specyficznej dziedzinie gospodarki. W konferencji uczestniczył Sławomir Brodziński, główny geolog kraju, który przedstawił rządowe plany regulacji prawnych i fiskalnych zmierzające do ożywienia aktywności prospekcyjnej. Do intensyfikacji działań na Ukrainie zachęcał Georhii Rudko, przewodniczący Państwowej Komisji Zasobów Naturalnych. Kolejni prelegenci omawiali stan badań w Szwecji, Danii, Polsce (prof. Grzegorz Pieńkowski z PIG-PIB), Hiszpanii i Północnej Afryce. Najważniejsze rozmowy toczyły się w kuluarach, a ustalenia nie zostały podane do publicznej wiadomości.

19.11. Prezes Rady Ministrów Beata Szydło powołała profesora dr. hab. Mariusza Oriona Jędryska na stanowisko sekretarza stanu, głównego geologa kraju. Profesor Jędryszek pełnił już tę funkcję w latach 2005–2007.

24–25.11. Niespełna tydzień przed rozpoczynającym się w Paryżu szczytem klimatycznym Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy zorganizował w Warszawie konferencję naukową **Zmiany klimatyczne w przeszłości geologicznej**. Ponad 80 naukowców przedstawiło najnowsze wyniki obserwacji zmian klimatycznych zarejestrowanych w osadach od proterozoiku do dziś i starało się odpowiedzieć na pytanie: czy działalność człowieka wzmacnia, czy osłabia współczesne zmiany klimatyczne? W czasie spotkania odbyły się 2 sesje plenarne, na których przedstawiono prezentacje przekrojowe i syntetyczne oraz 8 sesji tematycznych. Konferencji towarzyszyły warsztaty SHRIMP zapoznające uczestników z działaniem

łaniem mikrosondy jonowej – najnowocześniejszym w kraju narzędziem do badań paleoklimatycznych.

26.11. Zespół Parków Krajobrazowych Pojezierza Iławskiego i Wzgórz Dylewskich, Warmińsko-Mazurski Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli oraz Olsztyńskie Centrum Edukacji Ekologicznej zaprosiły nauczycieli na konferencję pt. **Lapidarium Geologiczne na Wzgórzach Dylewskich**, która odbyła się w Hotelu SPA dr Ireny Eris w Wysokiej Wsi. W programie była m.in. prezentacja książki „Wzgórze Dylewskie. Geologia, krajobraz, antropologia przestrzeni” oraz wykłady Dariusza Gałązki z PIG-PIB i Wiesława Skrobota z Collegium Polonicum w Słubicach. Spotkanie zakończono uroczystym otwarciem Lapidarium Geologicznego na Górze Dylewskiej, którego opiekunem merytorycznym jest PIG-PIB.

07.12. W Muzeum Geologicznym PIG-PIB otwarto wystawę **Zmiany klimatu a ewolucja człowieka**. Jest ona poświęcona zagadnieniom ewolucji człowieka od najstarszych hominidów, przez australopiteki i wczesne *Homo* do *Homo sapiens*. Głównym celem jest podkreślenie roli zmieniającego się klimatu jako najważniejszego czynnika determinującego pojawienie się i ewolucję człowieka. Wystawa będzie czynna do końca 2016 r. Wstęp jest wolny, a muzeum czynne również w niedziele.

10.12. Jedenastu polskich naukowców, którzy z sukcesami komercjalizują wyniki prowadzonych przez siebie badań naukowych, otrzymało tytuł **Very Important Polish Innovator**. Naukowców uhonorowano podczas konferencji „Nauka innowacyjność promocja. Wyzwania dla nauki w budowaniu konkurencyjnej gospodarki”. Spotkanie zorganizowała Fundacja Polskiego Godła Promocyjnego. Większość nagród przypadła specjalistom z dziedziny biologii i medycyny, ale wśród laureatów znalazła się Olga Malinkiewicz – prekursorka niskokosztowej metody wytwarzania ogniw słonecznych na bazie perowskitów oraz Marek Adamowicz – konstruktor pierwszego na świecie transformatora energoelektronicznego dużej mocy do napędów elektrycznych używanych podczas wydobywania ropy i gazu.

10.12. W Oddziale Karpackim PIG-PIB w Krakowie odbyła się konferencja podsumowująca projekt **Wsparcie przez Państwową Służbę Geologiczną działań administracji samorządowej**. Zgromadziła kilkadziesiąt osób, przede wszystkim geologów powiatowych i wojewódzkich, którzy uczestniczyli w szkoleniach organizowanych od września do listopada 2015 r., a także wykładowców, którzy pracowali z nimi przez te trzy miesiące. W czterech miastach – Gdańsku, Krakowie, Warszawie i Wrocławiu –

¹ Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy, ul. Rakowiecka 4, 00-975 Warszawa; mirosław.rutkowski@pgi.gov.pl.

odbyło się osiem trzydniowych szkoleń. Projekt był realizowany w ramach zadań państwowej służby geologicznej, a sfinansowany w całości ze środków NFOSiGW. Honorowy patronat nad wydarzeniem sprawował główny geolog kraju.

11.12. Jubileuszowa, XXV Konferencja Aktualia i perspektywy gospodarki surowcami mineralnymi odbyła się w krakowskim Instytucie Gospodarki Surowcami Mi-

neralnymi i Energią PAN. Organizatorami spotkania byli: Pracownia Polityki Surowcowej Instytutu Gospodarki Surowcami Mineralnymi i Energią PAN oraz Komitet Zrównoważonej Gospodarki Surowcami Mineralnymi PAN. Patronat objęło Ministerstwo Gospodarki i Ministerstwo Środowiska, reprezentowane przez byłego głównego geologa kraju Sławomira Brodzińskiego, który przy tej okazji prezentował „Białą księgę ochrony złóż”.

ŚWIAT

01–04.11. Coroczne spotkania członków amerykańskiego molocha organizacyjnego **Geological Society of America** (25 tys. zrzeszonych w 100 krajach) odbywają się zwykle jesienią i są ważnym wydarzeniem w życiu międzynarodowej społeczności geologów. W tym roku impreza została zorganizowana w Baltimore w stanie Maryland. Wykładom i prezentacjom osiągnąć członków organizacji towarzyszyły wycieczki geologiczne, niekiedy w odległe zakątki Stanów Zjednoczonych. Podczas konferencji uhonorowano dr Dawn J. Wright, wybitną specjalistkę w dziedzinie oceanografii, która kieruje zespołem naukowców w Esri Inc. Na podkreślenie zasługuje perfekcyjna obsługa medialna przedsięwzięcia obejmująca codzienne konferencje prasowe, publikacje licznych artykułów popularno-naukowych, a także panele dyskusyjne dostępne na żywo w sieci, z udziałem wybitnych specjalistów, na co dzień trudnych do zebrania w jednym miejscu i czasie.

04–06.11. Menadżerowie największych tuzów przemysłu surowcowego i górnictwa – Rio Tinto, Anglo American, BHP Billiton, Caterpillar, Howden oraz naukowcy z Australii, Chile, Kanady, Niemiec, RPA i wielu innych surowcowych krajów świata uczestniczyli w konferencji **Future Mining**, która odbyła się już po raz trzeci w Sydney. Głównym organizatorem był Australasian Institute of Mining and Metallurgy, jeden z najstarszych na świecie ośrodków badawczych w dziedzinie górnictwa i metalurgii. Wśród mnogości poruszanych zagadnień można było znaleźć m.in. perspektywy górnictwa na Marsie, Księżycu i asteroidach, pełne zautomatyzowanie kopalń głębinowych, nowe rozwiązania w dziedzinie górnictwa oceanicznego oraz przewidywania dotyczące rodzaju surowców mineralnych, które będą przydatne w przyszłości.

30.11–12.12. Przygotowywany od dwóch lat, wielki szczyt klimatyczny ONZ – **COP21** w Paryżu na niecałe trzy tygodnie przed rozpoczęciem stanął pod znakiem zapytania w wyniku serii ataków terrorystów islamskich i wprowadzenia stanu wyjątkowego we Francji. Mimo wszystko konferencja się odbyła, a władze francuskie dołożyły wszelkich starań, by tysiącom jej uczestników zapewnić pełne bezpieczeństwo. Wynikiem spotkania było porozumienie paryskie – deklaracja o łagodzeniu zmian klimatycznych podpisana przez 196 reprezentantów państw i globalnych organizacji pozarządowych. Zapisy deklaracji staną się prawem podlegającym implementacji w programach narodowych jeśli zostaną ostatecznie potwierdzone w Nowym Jorku do 21 kwietnia 2017 r. przez co najmniej 55 państw, emitujących łącznie 55% gazów cieplarnianych. Głównym zobowiązaniem jest ograniczenie globalnego ocieplenia do 2°C w porównaniu do poziomu preindustrialnego. W odróżnieniu od protokołu z Kioto nie określono harmonogramu i zakresu ograniczeń dotyczących poszczególnych państw – stron umowy.

04.12. Organization of the Petroleum Exporting Countries, lepiej znana pod akronimem **OPEC**, zakończyła swe obrady w Wiedniu. Trzydzieścioro krajów członkowskich kontrolujących 40% światowego wydobycia ropy naftowej nie zdołało ostatecznie uzgodnić zapisu o ograniczeniu produkcji forsowanego przez najbardziej wpływowego członka kartelu – Arabię Saudyjską. Decyzję odłożono do następnego spotkania, które odbędzie się 2 czerwca 2016 r. Do stowarzyszenia ponownie przyjęto Indonezję, która zawiesiła członkostwo w 2008 r., kiedy to faktycznie stała się importerem netto surowca. Jak podkreślają obserwatorzy brak konstruktywnych wniosków z obrad świadczy o malejącej roli OPEC jako silnego i zdeteminowanego gracza na globalnym rynku.

06–09.12. W Doha, stolicy Kataru, odbyło się kolejne spotkanie pod nazwą **International Petroleum Technology Conference (IPTC)**. Patronat nad przedsięwzięciem objął Jego Wysokość Sheikh Tamim Bin Hamad Al Thani, emir Kataru, a głównymi sponsorami były wielkie koncerny: Qatar Petroleum, Shell, ConocoPhillips, ExxonMobil, OXY, RasGas, Saudi Aramco, Total i Maersk Oil. IPTC jest jedną z najbardziej prestiżowych imprez w branży naftowej. Odbywa się raz do roku, a terytorialnie ogniskuje się na problemach krajów Azji, w szczególności Bliskiego Wschodu. Status merytoryczny wystąpień zapewniają członkowie rady programowej wywodzący się z American Association of Petroleum Geologists, European Association of Geoscientists and Engineers, The Society of Exploration Geophysicists i Society of Petroleum Engineers. W spotkaniu uczestniczą praktycznie wszyscy zainteresowani wydobyciem, rozpoznaniem i przetwórstwem surowców naftowych pomiędzy Pacyfikiem a Morzem Czerwonym. Nie brak jest przedstawicieli rządów i przywódców państw. W zeszłorocznym spotkaniu w Kuala Lumpur wzięło udział ponad 10 tys. uczestników, w tegorocznym zapewne jeszcze więcej.

14–18.12. **American Geophysical Union** zorganizowała swe doroczne spotkanie tym razem w San Francisco. Jak twierdzą organizatorzy, jest to największa na świecie konferencja dotycząca nauk o Ziemi. Być może mają rację, biorąc pod uwagę prawie 24 tys. zarejestrowanych uczestników i 1800 zgłoszonych sesji naukowych. Zakres dziedzin jest oszałamiający – obejmuje w zasadzie całe spektrum wiedzy o naszej planecie oraz dostępnej badaniom bliskiej przestrzeni kosmicznej. Na potrzeby konferencji uruchomiono kilka profesjonalnych ośrodków dla dziennikarzy (*press room*) i przewidziano możliwość udzielania wywiadów w warunkach studyjnych. Wiele sesji było transmitowanych na żywo za pośrednictwem internetu. Referaty i skróty najważniejszych wystąpień będą publikowane przez czasopisma naukowe aż do następnego jesiennego spotkania w 2016 r.